

ЗАСТАРЕЛОСТ ПОТРАЖИВАЊА ЛИЗИНГ НАКНАДЕ У ПОСТУПКУ СТЕЧАЈА

Потраживања неизмирене лизинг накнаде настале после отварања стечаја представљају дуговање стечајне масе у односу на која се примењује општи рок застарелости, као и услови за прекид и наставак тока застареног рока прописани Законом о облигационим односима.

Из образложења:

„Према утврђеном чињеничном стању предмет тужбеног захтева је исплата износа од 42.777,872 евра у динарској противвредности на име неисплаћених лизинг накнада за период 2012, 2013. и јануар 2014. године, које су настале након отварања стечајног поступка над туженим. Тужилац као давалац лизинга и тужени као прималац лизинга били су у облигационом односу по више закључених уговора о финансијском лизингу. Решењем Привредног суда у Београду Ст 267/2012 покренут је поступак стечаја над туженим и тужени је још увек у поступку стечаја. Тужилац је поднео излучни захтев за предмете лизинга који су се налазили у државини стечајног дужника. Тужени је дана 1.10.2012. године, 28.9.2012. године и 27.9.2013. године поднео захтев за регистрацију предметних лизинг возила за које би наставио са отплатом. Након тога тужилац је издао регистрацију за наведена возила. Даном 1.6.2015. године донето је решење о банкроту Ст 267/2010 и сви предмети лизинга су враћени тужиоцу закључно са 12.3.2014. године. Тужени је у току поступка оспорио тужбени захтев и истакао приговор застарелости спорног потраживања.

Нижестепени судови су стали на становиште да спорно потраживање представља извршење обавезе из уговора о привреди које застарела у року од три године. Зато је тужбени захтев у целости одбијен.

Врховни касациони суд не прихвата изнето правно схватање из разлога што налази да је исто засновано на погрешној примени материјалног права. Ово је из разлога што је туженикова обавеза конституисана уговором о финансијском лизингу. Зато се питање природе тог правног односа мора оценити у складу са одредбом члана 2. тачка 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Том одредбом је изричито прописано да финансијске услуге чине банкарске услуге, услуге финансијског лизинга и финансијске погодбе. Отуда се обавезе конституисања уговором о финансијском лизингу могу сматрати само видом финансијских услуга, а не обавезом конституисаном уговором у привреди. Обзиром да је предмет овог спора исплата неизмирених доспелих лизинг накнада за време трајања стечајног поступка то се и застарелост тог потраживања не може ценити применом одредбе члана 374. Закона о облигационим односима, којом је прописан посебан рок за застарелост потраживања из уговора о промету робе и услуга. Напротив, ради се о потраживању за чију застарелост није прописан посебан рок. Зато се и питање застареле спорног дуга туженог према тужиоцу мора ценити у оквиру општег застареног рока прописаног одредбом члана 371. Закона о облигационим односима.

Осим тога, основано се ревизијом указује и да спорно потраживање представља дуг стечајне масе. То је изричито прописано одредбом члана 95. став 2. Закона о стечају. С тога се правна оцена почетка тока застарелости тог дуга мора оценити сходном применом Законом о облигационим односима прописаном наставку тока рока застарелања потраживања пријављених у поступку стечаја. Ово је из тог разлога што је одредбом члана 54. став 1. Закона о стечају прописано да се обавезе стечајне масе намирују приоритетно, одмах по измирењу трошкова стечајног поступка. Тек по измирењу трошкова стечаја и обавеза стечајне масе може се сходно одредби става 2.

истог члана приступити исплати потраживања осталих стечајних поверилаца. С тога, а полазећи од одредбе члана 95. став 1. Закона о стечају, којом је прописано да давалац лизинга подноси захтев да му се из стечајне масе излуче предмети лизинга, јасно је да се такав захтев мора уподобити пријави потраживања стечајних поверилаца. У случају одбијања захтева за излучење предмета лизинга на страни стечајног дужника конституише се обавеза исплате пуног износа лизинг накнаде. Зато се потраживање неизмирених лизинг накнада након отварања поступка стечаја мора уподобити потраживању осталих стечајних поверилаца и у погледу тока и наставка застаривања истих прописаног одредбом члана 392. тачка 4. Закона о облигационим односима. То је последица чињенице да Законом о облигационим односима није посебно уређено питање застаривања потраживања према стечајној маси. Тиме је настала правна празнина у погледу законске уређености питања прекида и настављања тока застарелости ових потраживања. Зато се сходно правилима о попуњавању правне празнине и оцена прекида и наставка тока застарелости таквих дуговања стечајне масе мора разрешити аналогном применом одредбе члана 392. став 4. Закона о облигационим односима. У противном, када се правило те одредбе не би односило и на потраживања према стечајној маси повериоци тих потраживања би се нашли у неравноправном положају у односу на обичне стечајне повериоце, упркос изричитом законском одређењу да се њихова потраживања приоритено намирују. Из тих разлога не може се прихватити правно становиште нижестепених судова да отварање стечаја није од значаја за прекид и наставак тока застарелости потраживања за неизмирене лизинг рате настале након отварања стечајног поступка. Напротив, та потраживања се не могу изузети из Законом о облигационим односима прописаном обавезном прекиду и наставку застаривања потраживања која су пријављена у поступку стечаја.

У првостепенном поступку је утврђено постојање потраживања за неисплаћену лизинг накнаду насталу у периоду од отварања стечајног поступка до враћања предмета лизинга у износу од 42.777,82 евра. До утужења тог потраживања није протекао рок застарелости прописан одредбом члана 371. Закона о облигационим односима. Неспорно је да тај дуг туженог према тужиоцу постоји. Зато је Врховни касациони суд сагласно одредби члана 416. став 1. ЗПП усвојио ревизију тужиоца и преиначио нижестепене пресуде тако што је захтев за исплату наведеног дуга у целисти усвојен.“

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Прев 339/2019 од 18.6.2020. године, усвојена на седници Грађанског одељења од 16.03.2021. године)